

AMALIY SAN'AT DARSLARIDA XALQ HUNARMANDCHILIGI AN'ANALARI ASOSIDA TALABALARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH.

Radjapova Zuxra Tirkashevna

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti "Maktabgacha ta'lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasida v.b. pofessori E-mail: zuxratirkashevna@gmail.com

Atayeva Nargiz Rustamovna

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti "San'at" kafedrasida o'qituvchisi E-mail: atayevan@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur tezisdagi amaliy san'at darslarida xalq hunarmandchiligi an'analariidan foydalanish orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, milliy hunarmandchilik turlarining ta'lim jarayonidagi pedagogik ahamiyati hamda talabalarda badiiy tafakkur, estetik did va ijodiy yondashuvni shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *amaliy san'at, xalq hunarmandchiligi, ijodiy qobiliyat, badiiy tafakkur, estetik tarbiya, milliy an'analar, talaba.*

Аннотация: *В данном тезисе рассматриваются вопросы развития творческих способностей студентов на занятиях по прикладному искусству на основе традиций народных ремёсел. Анализируется педагогическое значение национальных ремесленных традиций в образовательном процессе, а также их роль в формировании художественного мышления, эстетического вкуса и творческого подхода у студентов.*

Ключевые слова: *прикладное искусство, народные ремёсла, творческие способности, художественное мышление, эстетическое воспитание, национальные традиции, студенты.*

Abstract: *This thesis examines the development of students' creative abilities in applied art classes based on the traditions of folk crafts. It also analyzes the pedagogical importance of national handicraft traditions in the educational process and their role in developing artistic thinking, aesthetic taste, and a creative approach among students.*

Keywords: *applied art, folk crafts, creative abilities, artistic thinking, aesthetic education, national traditions, students.*

Amaliy san'at ta'limi talabalarning estetik didini shakllantirish, ularning badiiy tafakkurini rivojlantirish hamda milliy madaniy merosga hurmat ruhida tarbiyalashda muhim o'rin egallaydi. Ayniqsa, xalq hunarmandchiligi an'analari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi¹. Bunday yondashuv ta'lim jarayonini milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirishga, talabalarda o'z xalqining boy madaniy merosiga nisbatan qiziqish va hurmatni shakllantirishga yordam beradi.

Xalq hunarmandchiligi asrlar davomida shakllangan badiiy tajriba, urf-odatlar va estetik qarashlarning mujassamidir. Kulolchilik, kashtachilik, yog'och o'ymakorligi va

zargarlik kabi hunarmandchilik turlari amaliy san'at darslarida samarali pedagogik vosita sifatida qo'llanilishi mumkin². Ushbu faoliyat jarayonida talabalar nafaqat amaliy ko'nikmalarni egallaydi, balki milliy naqshlarning mazmuni, ramziy ma'nosi hamda badiiy ifoda usullarini ham o'rganadi. Shu bilan birga, ular materiallar bilan ishlash texnologiyasini, ranglar uyg'unligini hamda kompozitsiya qonuniyatlarini amaliy faoliyat orqali o'zlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda xalq hunarmandchiligi elementlaridan foydalanish talabalarning mustaqil fikrlashini, tasavvurini hamda ijodiy yondashuvini rivojlantiradi. Bunday yondashuv ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi va talabalarda estetik tafakkur hamda badiiy didni shakllantiradi³. Shuningdek, loyiha asosida ishlash, ijodiy topshiriqlarni bajarish, an'anaviy naqshlar asosida yangi kompozitsiyalar yaratish kabi metodlar talabalarning ijodkorlik qobiliyatini yanada faollashtiradi.

Amaliy san'at darslarida hunarmandchilik an'analarini o'rganish talabalarning qo'l mehnati malakalarini rivojlantirish bilan birga, ularning sabr-toqat, aniqlik va estetik sezgirlik kabi sifatlarini ham shakllantiradi. Bundan tashqari, milliy hunarmandchilik namunalarini o'rganish orqali talabalar tarixiy-madaniy merosni chuqurroq anglaydi hamda zamonaviy san'at bilan an'anaviy san'at o'rtasidagi bog'liqlikni tushunib yetadi.

Shunday qilib, amaliy san'at darslarida xalq hunarmandchiligi an'alaridan foydalanish talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, milliy qadriyatlarga hurmatni kuchaytirish hamda ularning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim pedagogik omil hisoblanadi. Bunday yondashuv nafaqat talabalarning badiiy salohiyatini ochib beradi, balki ularni kelajakda ijodkor, tashabbuskor va milliy madaniyatni qadrlaydigan mutaxassis sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Bulatov S.S. O'zbek xalq amaliy bezak san'ati. – Toshkent: O'qituvchi, 1991.
3. Hasanov R. Amaliy san'at va badiiy ta'lim metodikasi. – Toshkent, 2010.
4. Radjapova, Z. T. (2024). RESPUBLIKAMIZDA MADANIY LANDSHAFTNI SAQLASH VA TIKLASH. *Inter education & global study*, (7), 117-123.
5. Radjapova, Z. (2025). BO 'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. *MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI*, 3(1).
6. Tirkashevna, R. Z. (2023). PEDAGOGIK KOMPETENTLIK-SHAXSGA TA'LIM-TARBIYA BERISHNING MUHIM SHARTI. *Science and innovation*, 2(Special Issue 9), 125-128.
7. Tirkashevna, R. Z. (2023). LANDSHAFT DIZAYNI BO 'YICHA TA'LIM: MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 4(1), 158-164.

8. Tirkashevna, R. Z. (2024). BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. In Proceedings of International Educators Conference (Vol. 3, No. 3, pp. 178-181).

9. Раджапова, З. Т., & Мирзаева, Г. З. (2023). ИННОВАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В ЛАНДШАФТНОМ ДИЗАЙНЕ.(в дошкольных образовательных организациях). Analysis of world scientific views International Scientific Journal, 1(4), 70-76.

10. Tirkashevna, R. Z. (2023). LANDSHAFT DIZAYNI BO 'YICHA TA'LIM: MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR. Лучшие интеллектуальные исследования, 4(1), 158-164.

11. Radjapova, Z., & Abdurafova, U. (2023). THE IMPORTANCE OF USING METHODS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS ON THE BASIS OF AN INTEGRATIVE APPROACH. Science and innovation, 2(B1), 337-340.

12. Radjapova, Z. (2023). Some Aspects of Increasing the Creative Competence of Professors-Teachers in Higher Education Institutions. Telematique, 22(01), 2646-2652.